

PATVIRTINTA
Vilniaus kooperacijos kolegijos
Akademinės tarybos 2016 m. kovo 3 d.
posėdžio protokolo Nr. 3-1 nutarimu

VILNIAUS KOOPERACIJOS KOLEGIJOS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus kooperacijos kolegijos (toliau – Kolegijos) akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) apibrėžia pagrindines Kolegijos dėstytojų, administracijos ir kitų darbuotojų, studentų (toliau – Kolegijos bendruomenė) etiško akademinio elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai nereglamentuoja Lietuvos Respublikos norminiai teisės aktai, Kolegijos darbo tvarkos dokumentai bei darbo sutartys.

2. Akademinės etikos kodekso tikslai:

2.1. apibrėžti ir įtvirtinti pagrindines Kolegijos bendruomenės veiklos etikos normas ir principus;

2.2. kurti demokratišką, pasitikėjimą bei kūrybiškumą skatinančią darbo aplinką, skatinti etišką elgesį;

2.3. sutelkti Kolegijos bendruomenę pripažinti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias akademinės vertybes: akademinį sąžiningumą, atsakingumą, teisingumą, nediskriminavimą, skaidrumą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų vertinimo objektyvumą, pasitikėjimą, pagarbą, pilietinę atsakomybę;

2.4. nustatyti tolerancijos ribas: išryškinti akademinės etikos požiūriu vengtiną elgesį;

2.5. vykdyti Kolegijos akademinės veiklos kokybės priežiūrą ir kontrolę etikos požiūriu.

II SKYRIUS

BENDROSIOS ETIKOS NORMOS

3. Kolegijos bendruomenės etikos normos įtvirtina pagrindines etiško dalykinio (akademinio) elgesio nuostatas, kurios parodo Kolegijos akademinės etikos politikos kryptis.

4. Akademinė laisvė reiškia Kolegijos bendruomenės narių teisę atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūrojamai išreikšti

konstruktyvią kritiką, laisvai plėtoti mokslinę veiklą pasirenkant metodus, apsaugoti bendruomenės narį nuo suvaržymų. Atsakingas naudojimasis šia teise reikalauja, kad bendruomenės nariai tokią pat teisę pripažintų ir kitiems bendruomenės nariams.

5. Atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja:

5.1. nepakantumas kitai Kolegijos bendruomenės narių nuomonei bei argumentuotai kritikai;

5.2. teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

5.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

5.4. dalyvavimas moksliniuose tyrimuose ar bandymuose, kurių pasekmė yra žala žmogui, gamtai, visuomenei ar kultūrai.

6. Priklausymas Kolegijos bendruomenei įpareigoja paisyti Kolegijos interesų, būti jai lojaliam ir prisidėti prie jos keliamų studijų bei taikomojo mokslo veiklos tikslų įgyvendinimo.

Privalu:

6.1. studijų procese bei taikomojo mokslo ir meno veikloje aktyviai palaikyti akademinio sąžiningumo standartus, atviros prieigos principą;

6.2. inicijuojant ir/ar vykdant projektus, siejamus su Kolegijos vardu, siekti, kad jų rezultatai tarnautų bendriems Kolegijos interesams ir būtų viešai prieinami;

6.3. pranešti Etikos komisijai (toliau – Komisijai) apie atvejus, kurie gali būti susiję su korupcija, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį Kolegijos bendruomenės nariui;

6.4. nesinaudoti balsavimo teise, kai Kolegijos savivaldos institucijose sprendžiamas finansavimo, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas, dėl kurio gali kilti interesų konfliktas;

6.5. gauti rašytinį Kolegijos sutikimą norint naudotis Kolegijos infrastruktūra ir vardu veiklai, nesusijusiai su Kolegijos veiklos tikslais;

6.6. dalintis turima informacija Komisijai ir/ar Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui pareikalavus.

7. Kolegijos bendruomenės narių santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo ir nediskriminavimo principais.

Akademinę etiką pažeidžia:

7.1. Kolegijos bendruomenės narių diskriminavimas žodžiais, veiksmais ar akademinio vertinimu, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas;

7.2. Kolegijos bendruomenės nario žeminimas naudojantis savo viršenybe;

7.3. Kolegijos bendruomenės narių diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

7.4. priekabiavimas prie Kolegijos bendruomenės narių – kai dėl amžiaus, lyties ar seksualinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar tautybės, religijos ar įsitikinimų įžeidžiamas

asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, taip pat kai toleruojamas žmogaus teises pažeidžiantis ir orumą žeminantis elgesys;

8. Kolegijos bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumo bei akademinio solidarumo principais, nukreipti į studijų bei mokslinių tyrimų kokybės ir kūrybinės atmosferos užtikrinimą.

Akademinė etika pažeidžiama:

8.1. kai profesinė kolegų konkurencija įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, nuslepiaama informacija, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

8.2. kai Kolegijos bendruomenės narys kitų narių akivaizdoje menkina nedalyvaujančio kolegos pedagoginės ir/ar taikomojo mokslo veiklos gebėjimus, teorines pažiūras ir asmenines savybes;

8.3. kai kliudoma suteikti mokslo laipsnį, pedagoginį vardą, apdovanojimą ar įvertinti kolegos veiklą kitokiomis formomis remiantis asmeninėmis, verslo ar politinėmis nuostatomis;

8.4. kai daromas psichologinis spaudimas Kolegijos bendruomenės nariui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

8.5. kai paviešinama ar viešai aptariama konfidenciali informacija apie Kolegijos bendruomenės narius (pavyzdžiui, akademiniai pasiekimai, darbo užmokestis, karjeros ketinimai, sveikatos būklė, asmeniniai reikalai ir pan., išskyrus atvejus, kai pagal nustatytą Kolegijos tvarką asmuo pretenduoja eiti pareigas ir jo akademinų, karjeros pasiekimų, patirties, profesinių ir asmens savybių aptarimas yra būtinas dėl tinkamumo pareigoms eiti vertinimo);

8.6. kai nuolat, nuosekliai pažeidžiama Kolegijos vidaus tvarka.

9. Kolegijos materialiniai ir finansiniai ištekliai naudojami tausojamai ir atsakingai Kolegijos prisiimtiems įsipareigojimams vykdyti.

Šią nuostatą pažeidžia:

9.1. materialijų bei finansinių Kolegijos išteklių naudojimas politinei veiklai, privataus verslo ar asmeniniams poreikiams tenkinti;

9.2. tyčinis Kolegijos nuosavybės gadinimas ar naikinimas ar aplaidus elgesys su ja.

III SKYRIUS

PEDAGOGINĖS VEIKLOS ETIKA

10. Dėstytojo santykis su studentais grindžiamas akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principais. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai su studentais vengtini.

Akademinei etikai prieštarauja:

10.1. studento ar dėstytojo siekimas užmegzti neakademinius santykius atitinkamai su dėstytoju ar studentu, kai sieja dėstomas kursas, vadovavimas tiriamajam darbui ar kitoks tiesioginis akademinis santykis, siekiant gauti naudos akademinuose santykiuose;

10.2 tiesiogiai ir netiesiogiai (per kitus asmenis) įteiktų dovanų, neakademinių arba akademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su studijuojamais kursais, reikalavimas ir / ar priėmimas iš akademinės bendruomenės narių.

11. Studento žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais:

11.1. dėstytojas turi principingai reaguoti ir pranešti Komisijai apie studentų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų falsifikavimas, egzaminų ar įskaitų rezultatų klastojimas, naudojimas neleistinomis priemonėmis egzaminu ar įskaitos metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rašant rašto darbus kitiems studentams, rašto darbo pirkimas ir jo pateikimas akademinės bendruomenės nario vertinimui, to paties įvertinto rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kitą kursą ir pan.;

11.2. dėstytojas privalo saugoti studento asmens duomenis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatyta tvarka;

11.3. dėstytojas privalo vengti studento žinių įvertinimus sieti su studento dalyvavimu (nedalyvavimu) dėstytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje;

11.4. dėstytojas privalo vertinimo metu sudaryti tinkamas sąlygas studentams, turintiems specialiųjų poreikių (pavyzdžiui, regėjimo, klausos, judėjimo ir kitą negalią), kad jie galėtų atlikti užduotis.

12. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos apie studentą paviešinimas. Informacijos konfidencialumo principas reikalauja:

12.1. atskleisti informaciją tretiesiems asmenims apie studento akademinis įvertinimus ar nuobaudas, tik esant studento rašytiniam sutikimui ar teisiniam pagrindui dėl numatomos žalos kitiems asmenims;

12.2. vengti aptarinėti įvairius studento pasiekimus, išskyrus atvejus, kai vertinamos studentų apeliacijos, aptariami egzaminų ar įskaitų rezultatai ir kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina jų aptarimą;

12.3. naudoti privataus pobūdžio informaciją mokymo ar mokslinio tyrimo tikslais, tik gavus studento rašytinį sutikimą;

12.4. užtikrinti, kad pastabos apie studento rašto darbą, nepateiktą viešai ginti, nebūtų prieinamos tretiesiems asmenims.

IV SKYRIUS

TAIKOMOJO MOKSLO (MENO) VEIKLOS ETIKA

13. Kolegijos akademinės bendruomenės nariai taikomąją mokslo (meno) veiklą grindžia savanoriško dalyvavimo principu, minties laisve, idėjų sklaida, sąžiningumu ir tiesos siekimu.

14. Kolegijos akademinės bendruomenės nariai, vykdantys taikomąją mokslo (meno) veiklą, įsipareigoja vadovautis akademinio sąžiningumo principu.

Akademinio sąžiningumo principą taikomojo mokslo ir meno veikloje pažeidžia:

14.1. padirbinėjimas, klastojimas arba manipuliavimas (pavyzdžiui, nesamų duomenų sukūrimas, esamų duomenų koregavimas siekiant pagerinti ar pabloginti rezultatus). Būdingi padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo atvejai:

14.1.1. padirbti parašai, pažymos, ataskaitų duomenys ar rezultatai ir kiti dokumentai (pavyzdžiui, akademinį užduočių (laboratorinių, kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai);

14.1.2. nurodytas nesamas šaltinis, klaidingas šaltinio puslapis, tinklalapio lankymo data arba kitas šaltinio aprašo duomuo;

14.1.3. gautų duomenų, prieštaraujančių tyrimo hipotezei ir/ar klausimams, ir/ar tyrimo išvadų nutylėjimas;

14.1.4. sąmoningas klaidinančios informacijos apie empirinio tyrimo metodiką pateikimas;

14.1.5. nepagrįstas (nepelnytas) bendraautorystės primetimas studentams, kolegoms, pavaldiniams ar vadovams;

14.1.6. taikomojo mokslo (meno) veikloje talkinusių asmenų intelektualinio ir/ar finansinio įnašo nepagrįstas neigimas arba nutylėjimas.

14.2. empirinio tyrimo duomenų, kompiuterių programų, empirinės medžiagos pavyzdžių, rankraščio vagystė arba sąmoningas sugadinimas.

14.3. plagijavimas, t. y. idėjų, tekstų, meno kūrinio nusavinimas nenurodant jų autoriaus, t. y. svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai:

14.3.1. pateiktas svetimas tekstas be citavimo ženklų – kabučių arba kito pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pavyzdžiui, atskira pastraipa, kursyvu);

14.3.2. perpasakojant arba cituojant svetimą idėją, iliustracinę medžiagą ar duomenis nenurodytas informacijos šaltinis.

14.4. nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitų su vertinamo taikomojo mokslo ir meno veiklos profesionalumu nesusijusių motyvų.

14.5. pagalba kitam asmeniui atliekant akademinis veiksmus, pažeidžiančius akademinio sąžiningumo principą.

14.6. akademinis kyšininkavimas, t. y. atlygio už akademinės paslaugas siūlymas arba davimas (asmeninis arba grupinis).

V SKYRIUS

STUDENTŲ AKADEMINĖS VEIKLOS ETIKA

15. Studentai studijų procese vadovaujasi akademinio sąžiningumo principu.

Akademinio sąžiningumo principą studijų procese pažeidžia:

15.1. nusirašinėjimas arba leidimas kitam nusirašyti;

15.2. nepranešimas apie pastebėtus akademinės bendruomenės narių akademinio nesąžiningumo atvejus;

15.3. pasakinėjimas, ruošinukų naudojimas, elektroninių ar virtualiojo ryšio priemonių, kitų technologijų naudojimas, siekiant nepelnyto vertinimo rezultato, egzaminatoriaus nurodymų dėl vertinimo tvarkos nepaisymas;

15.4. plagijavimas, t. y. svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo;

15.5. pasinaudojimas kito asmens darbu ar jo rezultatais atsiskaitymo metu;

15.6. to paties rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kelis kursus;

15.7. nesąžiningas atsiskaitymas, kai atsiskaitymo metu vietoje vertinamo studento dalyvauja kitas asmuo.

16. Studentai įsipareigoja atsakingai, taupiai ir pagal paskirtį naudoti Kolegijos infrastruktūrą (mokslinę ir kompiuterinę įrangą, biblioteką ir kitus išteklius).

VI SKYRIUS

AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO PRIEŽIŪRA

17. Kiekvienas Kolegijos bendruomenės narys įsipareigoja laikytis šio Kodekso nuostatų ir netoleruoti jo pažeidimų.

18. Kodekso priežiūrą atlieka Etikos komisija vadovaudamasis Kodekso nuostatomis.

19. Komisiją sudaro 5 nariai.

20. Komisijos sudėtį įsakymu tvirtina Kolegijos direktorius Akademinėi tarybai pritarus.

21. Komisijos nario veiklos kadencija – 2 metai.

22. Komisijos nariu skiriamas tik nepriekaištingos reputacijos asmuo. Tas pats asmuo komisijos nariu gali būti ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

23. Komisijos nariui išėjus iš darbo/baigus studijas ar dėl kitų priežasčių negalint eiti savo pareigų, skiriamas naujas Komisijos narys.

24. Komisija inicijuoja Kodekso papildymus ar pataisas ir teikia juos svarstyti ir tvirtinti Kolegijos Akademinei tarybai.

25. Komisija priima ir svarsto prašymus apie galimus Kolegijos bendruomenės etikos pažeidimus.

26. Komisijos posėdžiai šaukiami gavus rašytinį prašymą apie galimą etikos pažeidimą arba siekiant inicijuoti Kodekso papildymus ar pataisas.

27. Prašymai dėl galimų Kodekso nuostatų pažeidimo teikiami Komisijos pirmininkui raštu. Priimami svarstyti tik aiškiai motyvuoti ir pasirašyti prašymai. Prašymus registruoja Komisijos pirmininkas. Anoniminiai prašymai nesvarstomi.

28. Prašymus apie galimus Kolegijos bendruomenės nario etikos pažeidimus Komisijai gali teikti Kolegijos bendruomenės nariai. Komisija prašymo apie galimus etikos pažeidimus nenagrinėja, jeigu nuo galimų etikos pažeidimų padarymo ar paaiškėjimo dienos iki prašymo gavimo dienos yra praėję daugiau kaip vieneri kalendoriniai metai. Apie sprendimą nenagrinėti prašymo Komisija raštu asmeniui praneša ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.

29. Komisijos posėdžius kviečia ir jiems vadovauja Komisijos pirmininkas. Jeigu gautas prašymas susijęs su Komisijos pirmininku, posėdį šaukia ir jam vadovauja vyriausias amžiumi iš likusių Komisijos narių. Komisija į posėdžius turi teisę kviestis ekspertus.

30. Komisija prašymą išnagrinėja, priima sprendimą ir raštu atsako pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Išnagrinėjimo terminas gali būti pratęstas motyvuotu Komisijos sprendimu.

31. Kolegijos bendruomenės narys, dėl kurio gautas prašymas, yra informuojamas apie prašymo turinį ir pateikia raštu paaiškinimus per 10 darbo dienų nuo informavimo dienos. Komisija turi teisę priimti sprendimą, jeigu Kolegijos bendruomenės narys, dėl kurio gautas prašymas, atsisako pateikti arba nepateikia paaiškinimų per nustatytą laiką.

32. Kolegijos bendruomenės narys, dėl kurio gautas prašymas, turi teisę dalyvauti Komisijos posėdyje, kuriame svarstomas su juo susijęs prašymas.

33. Komisijos nariai privalo laikytis konfidencialumo ir neatskleisti tiriamos medžiagos ir/ar informacijos apie tiriamą medžiagą, kol atliekamas tyrimas. Komisijos darbo medžiaga yra konfidenciali. Viešinami tik Komisijos sprendimai.

34. Komisijos sprendimai priimami paprasta balsų dauguma. Jei balsai pasiskirsto po lygiai lemiamas yra Komisijos pirmininko balsas.

35. Komisija, išnagrinėjusi prašymą ir nustačiusi etikos pažeidimą, atsižvelgdamas į pažeidimo sunkumą, priima sprendimą. Komisijos sprendimas apie etikos pažeidimą teikiamas pareiškėjui, pažeidėjui ir Kolegijos direktoriui.

36. Kolegijos direktorius, gavęs Komisijos sprendimą, atsižvelgęs į Komisijos rekomendacijas dėl poveikio priemonių taikymo, gali imtis vienos iš poveikio priemonių taikymo prieš Kodekso pažeidėją.

37. Galimos poveikio priemonės:

37.1. asmeninis įspėjimas (viešai neatskleidžiant informacijos apie etikos pažeidimą);

37.2. viešas įspėjimas (viešai atskleidžiant informaciją apie etikos pažeidimą);

37.3. drausminė nuobauda numatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose arba studijų tvarką Kolegijoje reglamentuojančiuose dokumentuose.

38. Komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui. Kontrolierius priima sprendimą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 11 dalyje nustatyta tvarka.

39. Kodeksas negali numatyti visų neetiško elgesio atvejų, todėl Komisija, nagrinėdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio Kodekso nenumatytais atvejais gali spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su Kolegijos bendruomenės pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis ir ar gali būti toleruojamas.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Kodeksą ir jo pakeitimus arba papildymus tvirtina Kolegijos Akademinė taryba.

41. Kodeksas įsigalioja nuo jo priėmimo dienos.

42. Kodekso nuostatos gali būti peržiūrimos ir keičiamos Etikos komisijos ir Kolegijos bendruomenės narių siūlymu.

43. Kiekvienas Kolegijos bendruomenės narys privalo savo veikloje vadovautis šiuo Akademinės etikos kodeksu.
